

Årsrapport 2017 Bolag

Göteborg & Co AB (Kluster)

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	4
2	Verksamhetsanalys.....	6
2.1	Väsentliga händelser och bolagets utveckling	6
2.1.1	<i>Viktiga framtidsfrågor.....</i>	<i>10</i>
2.2	Analys av årets utfall	11
2.2.1	<i>Resultat per affärsområde/dotterbolag eller motsvarande, alternativt resultat efter finansnetto.....</i>	<i>13</i>
2.3	Investeringar	15
2.4	Utveckling inom personalområdet.....	16
2.4.1	<i>Personalvolym och lönekostnad.....</i>	<i>16</i>
2.4.2	<i>Övrig utveckling inom personalområdet.....</i>	<i>18</i>
2.5	Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag	18
2.5.1	<i>Utvärdering av system för styrning, uppföljning och kontroll .....</i>	<i>18</i>
2.5.2	<i>Sponsring.....</i>	<i>20</i>
2.5.3	<i>Uppföljning av Göteborgs Stads kommunikationsprogram och riktlinje för kriskommunikation.....</i>	<i>20</i>
2.5.4	<i>Övriga beslut och/eller uppdrag .....</i>	<i>21</i>
2.6	Kommunala ändamålet och befogenheterna.....	22
3	Uppföljning av kommunfullmäktiges budget	24
3.1	Kommunfullmäktiges mål	24
3.1.1	<i>Göteborg ska vara en jämlik stad.....</i>	<i>24</i>
3.1.2	<i>De mänskliga rättigheterna ska genomsyra alla stadens verksamheter .....</i>	<i>24</i>
3.1.3	<i>Den strukturella könsdiskrimineringen ska upphöra. ....</i>	<i>25</i>
3.1.4	<i>Göteborgarnas möjligheter till delaktighet och inflytande ska öka .....</i>	<i>25</i>
3.1.5	<i>Idrotts- och föreningslivet ska nå fler målgrupper.....</i>	<i>25</i>
3.1.6	<i>Livsvillkoren för personer med fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsnedsättning ska förbättras. ....</i>	<i>25</i>
3.1.7	<i>Individ- och familjeomsorg ska skapa mer jämlika livschanser för stadens invånare.....</i>	<i>26</i>
3.1.8	<i>Alla elever ska oavsett bakgrund nå målen inom skolan och kunna utvecklas till sin fulla potential.....</i>	<i>26</i>
3.1.9	<i>Äldres livsvillkor ska förbättras .....</i>	<i>26</i>
3.1.10	<i>Göteborg ska minska sin miljö- och klimatpåverkan för att bli en hållbar stad med globalt och lokalt rättvisa utsläpp.....</i>	<i>27</i>
3.1.11	<i>Bostadsbristen ska byggas bort och bostadsbehoven tillgodoses bättre .....</i>	<i>27</i>
3.1.12	<i>Det hållbara resandet ska öka.....</i>	<i>27</i>
3.1.13	<i>Sysselsättningen för grupper långt ifrån arbetsmarknaden ska öka .....</i>	<i>28</i>

3.1.14	<i>Göteborg ska vara en hållbar innovationsstad med ökande jobbtillväxt</i>	28
3.1.15	<i>Göteborgarnas möjlighet att turista i sin egen stad ska öka</i>	28
3.1.16	<i>Tillgängligheten till kultur ska öka</i>	28
3.1.17	<i>Osakliga löneskillnader mellan män och kvinnor ska upphöra</i>	29
3.1.18	<i>Göteborg ska öka andelen hållbara upphandlingar</i>	29
3.2	<i>Kommunfullmäktiges uppdrag till styrelsen</i>	29
3.3	<i>Kompletterande uppföljning av vissa av kommunfullmäktiges uppdrag</i>	30
3.3.1	<i>Alla enkelt avhjälpna hinder ska vara undanröjda i kommunens publika lokaler och på allmän platsmark under mandatperioden.</i>	30
4	Bokslut	32
4.1	<i>Sammanfattande analys</i>	32

Bilagor

Bilaga 1: Förteckning över sponsring 2017

Bilaga 2: Gbg & Co Uppföljning KF mål

Bilaga 3: Årsrapport 2017 Destination inkl bilagor

1 Sammanfattning

2017 kännetecknas av fortsatt stark konjunktur och tillväxt för besöksnäringen i Göteborg, om än inte lika kraftig som de närmast föregående åren. Under 2017 har ca 4,8 miljoner (utfall jan-nov, prognos dec) gästnätter ha gjorts på hotell och vandrarhem i Göteborgsregionen. Det betyder en tillväxt med ca +2% jämfört föregående år och en tillväxt med 17% (mål 13%) under affärsplaneperioden 2015-2017.

Från juli 2017, efter fusion med Göteborg & Co Kommunintressent AB, är Göteborg & Co AB (tidigare Träffpunkt) moderbolag för klustret Turism, Kultur och Evenemang. Göteborg & Co destinationsuppdrag redovisas i bilaga. Dotterbolagen upprättar årsrapporter med utförlig rapportering till resp. styrelse som sammanfattas i klusterrapporten. I bolagets årsrapport redovisas bolagsövergripande redogörelser och klustrets arbete samt besöksnäringens, destinationens och klustrets väsentliga möjligheter och utmaningar.

I korthet kan nämnas att (2016 i parentes)

- Got Event har haft ett evenemangsår med 351 (407) evenemang och 1,8 (1,8) miljoner besökare. EM i ridsport var sportsligt och evenemangsmässigt mycket lyckat men visade ett ekonomiskt underskott. En extern granskning av projektet avrapporteras under våren 2018.
- Liseberg hade 3,1 (3,1) miljoner gäster och visar en stabil resultatnivå över flera år. Halloween överträffade alla förväntningar och bidrog starkt till att ytterligare stärka Göteborg som en stad att besöka på hösten.
- Stadsteaterns gör ett publikmässigt mycket starkt år med ca 117 (93) tusen besökare och 82% (73%) beläggning. Året har visat på en bred repertoar som både innehållit breda publika succéer och provocerande föreställningar som speglat samtiden.
- Göteborg & Co har bidragit till attraktivitet och hållbar tillväxt. Inför 2018 och 2019 har spännande evenemang inom kultur och sport värvats. Utvecklingen av möten är fortsatt stark och under året har möjligheten att visa upp staden för de flesta av världens kongressarrangörer 2019 skapats.
- Destinationen Göteborg fick för andra året i rad utmärkelsen "ledande hållbar destination i världen" och samtidigt vann Got Event priset för bästa innovation. Lisebergs VD utsågs till ordförande för ordförande i IAAPA, The International Association of Amusement Parks and Attractions.

Göteborg & Co fick ny bolagsordning och nytt ägardirektiv som både speglar rollen som moderbolag i klustret Turism, Kultur och Evenemang samt uppdraget som destinationsutvecklingsbolag. Det skapar, tillsammans med fusionen, strukturella förutsättningar för kluster- och ägaruppdraget att på en övergripande nivå leda och samordna arbetet inom klustret samt att förverkliga synergier mellan klustrets bolag.

År 2017 var det sista i Destinationens affärsplaneperiod 2015–2017. I bred samverkan med besöksnäringens intressenter och bolagen i klustret har Destinationens affärsplan 2018–2020 tagits fram. Den tar sin utgångspunkt i destinationens hållbarhetsambition, visionen som kärnfullt uttrycks **Bidra till ett levande Göteborg** samt de fem huvudstrategierna:

- Manifestera Göteborg globalt
- Initiera och uppmuntra nya samverkansmodeller
- Skapa innovation för morgondagen
- Dela med oss av ett levande Göteborg

- Förbättra tillgängligheten

Besöksnäringen visar på stort ansvarstagande för destinationens utveckling och har i sina organisationer tagit fram motsvarande planer för hur deras respektive områden kan växa och bidra till att nå målen, med utgångspunkt i Destinationens affärsplan. Tillsammans skapas hållbar tillväxt, sysselsättning och en bättre, mer attraktiv och levande storstadsregion för både besökare och invånare.

Det finns en stark framtidstro i besöksnäringen. Investeringsviljan är stark vilket bland annat avspeglas i aviserade hotellinvesteringar och i Svenska Mässans investeringsplaner. 2016 ställde sig besöksnäringens intressenter bakom den ambitiösa målbilden om en fördubbling av turismen fram till 2030. Under 2017 har arbetet med Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030 färdigställts. Det beskriver strategiska områden där staden konkret kan bidra till målbilden och kommer, givet att programmet antas i kommunfullmäktige, bli ett viktigt verktyg för framtiden. Programmet har tillsammans med årets affärsplanearbete och Göteborgs Stads beslut om Lisebergs Jubileumssatsning och arenautredning bidragit till en positiv framtidstro.

I programmet lyfts att besöksnäringens utveckling ska ske med beaktande av stadens långsiktiga mål och ambitioner vad gäller hållbarhet. Tillväxten ska utgå ifrån att vara hållbar i alla dimensioner Göteborgs arbete med hållbarhets- och miljöfrågor är framstående och ses som en förebild internationellt. Den globala utmaningen för besöksnäringen, och för Göteborg med ett perifert geografiskt läge, är transporterna där flyget utgör den största utmaningen. Göteborg kan inte ensamt ändra på flygets förutsättningar eller globala reseströmmar men kan lyfta fram hållbara transportalternativ där det är möjligt och verka för ett hållbart transportsystem.

2 Verksamhetsanalys

2.1 Väsentliga händelser och bolagets utveckling

Besöksnäringen och Destinationen

Året har kännetecknats av en fortsatt stark konjunktur och tillväxt för besöksnäringen i Göteborg, om än inte riktigt lika kraftig som de närmast föregående åren. Brist på tillgänglig boendekapacitet under perioder med hög efterfrågan är en viktig förklaring. De hotellinvesteringar som planeras under de kommande åren kommer ge utrymme att växa ytterligare.

Under 2017 har knappt 4,8 (utfall jan-nov, prognos dec) miljoner gästnätter gjorts på hotell och vandrarhem i Göteborgsregionen. Det betyder en tillväxt med cirka 2 procent jämfört med året innan. Från Sverige och övriga Skandinavien är det en stadig och stark tillväxt. Övriga Europa ökade med 5 procent, medan de utomeuropeiska gästnätterna minskade med 18 procent trots en kraftig uppgång från USA. Om detta är ett trendbrott, konsekvens av nya boendeformer som inte syns i statistiken eller en tillfällig avmattning efter tre år av hög tillväxt är för tidigt att avgöra men utvecklingen kommer följas noga för att kunna vidta eventuella åtgärder.

Under den nyss avslutade affärsplaneperioden för destinationen 2015 – 2017 har gästnätterna ökat med drygt 17 procent, vilket överträffade målet på 13,8 procent. De internationella gästnätterna ökade med 28 procent, vilket är dubbelt så snabbt som de svenska.

Privatresandet till Göteborg fortsätter öka i snabbare takt än affärsresandet. Detta märks i ökande hotellbeläggning och rumspriser kring helgerna och under semesterperioderna. Även om sommaren fortsatt är den i särklass starkaste perioden så går utvecklingen mot mer av besök åretrunt. Detta gäller speciellt under vår och höst då det tidigare varit mindre tryck på boenden för privatresenärer.

Därför fokuseras mer på utveckling av reseanledningar under alla årstider. Där är Lisebergs förlängda säsonger och kommunfullmäktiges beslut under våren 2017 att tillstyrka planen på ett hotell med äventyrsbad söder om parken viktiga delar. Investeringen kommer att komplettera destinationens erbjudande under hela året. Men det gäller också utvecklingen av cityhandel, restauranger, nöjen och kultur som alla bidrar till ett attraktivt helårs-utbud med upplevelser i stad och natur. Höststaden under perioden september-oktober, med Halloween på Liseberg som en stark motor veckorna runt höstlovet, har blivit en stor framgång med ökat antal besökare jämfört samma period tidigare år.

Genom stora möten och vetenskapliga kongresser attraheras beslutsfattare, talang och kompetens till Göteborgsregionen. Göteborg har tagit position som framstående destination för hållbara möten. Stora och kloka investeringar, mötesanläggningar av hög kvalitet och ett tätt samarbete mellan akademi, stad och näringsliv gör att Göteborg kan konkurrera med de främsta bland mötesstäder. I nära samverkan med stad, region, näringsliv och akademi har nya koncept arbetats fram för att maximera antalet delegater och göra publika arrangemang för att sprida nytta och kunskap. Samarbetet med Västra Götalandsregionen har stärkts för att ge möjlighet till kompetensutveckling för personal inom vården.

Intresset ökar från arrangörer att lägga sina möten i andrastäder som i regel kan konkurrera med effektivare lösningar som ger vinster i både tid och pengar. Göteborg är en mindre känd destination än flera av våra konkurrenter, men regionen är forskningsintensiv där både akademi och en rad stora internationella företag ser stora möjligheter att öka sitt utbyte med omvärlden och på så sätt utveckla sin verksamhet.

Att visa upp Göteborg och våra möjligheter på så kallade site visits är ett viktigt verktyg för att på plats kunna visa Göteborgs fördelar. Därför är det särskilt viktigt för besöksnäringen att Göteborg lyckades värva mötet Association World Congress 2019 vars medlemmar representerar över 9 000 möten per år.

Under året värvades evenemangen Nordea Masters 2018 och 2019, European Choir Games 2019 samt EM i trampolin 2020 till Göteborg. Därmed har målen för att värva världsevenemang 2017 uppnåtts. Men när det gäller att starta processer för att söka stora internationella idrottsevenemang som är möjliga för Göteborg att söka de kommande åren så är utbudet begränsat. Förstudien av European Championships 2022 avbröts under året, men skulle det öppnas möjlighet att ansöka enbart om ett EM i friidrott 2022 eller 2024 så kan Göteborg återuppta processen.

Ett av årets största evenemang var Longines FEI EM i ridsport där en uttalad ambition var att göra det tillgängligt för alla med stora publika områden utan inträde. Projektet var komplext och aldrig tidigare genomfört i stadsmiljö. Det blev lyckat som arrangemang med framgångar för svenska ryttare. Men det blev ett ekonomiskt underskott i projektet som beräknas till ca 55 Mkr. En extern granskning av evenemanget pågår och avrapporteras under våren 2018. Göteborg har genom åren genomfört stora evenemang med ekonomi i balans men har nu att återupprätta förtroendet inför arrangörer, beslutsfattare och göteborgare. Redan 2018 ges möjligheten att göra det då året blir evenemangsintensivt med Volvo Ocean Race där Göteborg genom Göteborg & Co är arrangör, EuroPride med Kulturkalaset som plattform och Nordea Masters.

Arenautvecklingen i vår omvärld befinner sig i en fortsatt expansiv fas och konkurrensen från moderna och nybyggda arenor ökar. Under den senaste tioårsperioden har flera städer i Sverige uppgraderat eller byggt nya moderna och flexibla multiarenor för de flesta typer av evenemang. De beslut som fattas baserat på pågående arenautredning och badutredning som bland annat berör Valhallabadets framtid kommer ge tydliga förutsättningar för våra möjligheter att konkurrera inom vissa arenabundna evenemangssegment.

I Göteborg & Co nya ägardirektiv är tydligt uttryckt att tillgängligheten till kultur ska främjas som en viktig del i besöksnäringens utveckling. I konkurrensen om besökare och kvalificerad arbetskraft till Göteborgsregionen och Västra Götalandsregionen är ett rikt varierat kulturutbud en viktig komponent för en levande stad som skapar attraktivitet för såväl besökare som för de som står i valet att bosätta sig i regionen.

Stadsteatern är en av Sveriges ledande konstnärliga teatrar som redan nu spelar en viktig roll i regionens kulturliv. Frågan om att stärka teatern genom att tillföra en mindre scen och modernisera för ökad tillgänglighet till teaterhuset är tillställd kommunfullmäktige. Ett positivt ställningstagande kommer att ytterligare stärka möjligheten att främja tillgängligheten till kultur.

Utöver Stadsteaterns självklara roll som kulturbärare i klustret har Liseberg under året gjort en ökad satsning på sitt kulturutbud, konserterna på stadens arenor visar på ett brett utbud allt från fullsatta Ullevikonsalter med Håkan Hellström till ett brett utbud för barn och unga. Kulturkalaset visar med sina drygt 1000 programpunkter hur kultur kan bygga broar mellan människor och vara en mötesplats för social integration.

Internationellt stärks bilden av Göteborg genom riktat PR-arbete i samarbete med Visit Sweden. Under året arrangerades besök av nästan 200 journalister, bloggare och influencers; de flesta från Norge, Tyskland, Storbritannien eller USA. Tillsammans med regelbundna pressutskick och nyhetsbrev skapade detta publicitet värd cirka 250 miljoner kronor. Vanliga teman var mat, kaféer, livsstil, musik, stadsliv eller skärgård

och natur.

Klustret Turism Kultur och Evenemang

Nedan redovisas i korthet särskilt viktiga resultat, händelser och verksamhetens utveckling under året.

Stadsteatern

Under 2017 (2016) satte bolaget upp 18(16) egna uppsättningar och 6 (11) gästspel på sina två teaterhus Stadsteatern och Backa teater. Sammanlagt spelades 588 (524) föreställningar som sågs av 116 942 (93 439) besökare varav 15% (17%) var barn eller ungdomar under 26 år. På helåret var beläggningen på Stadsteatern 81 % (70 %) och Backa teater 95 % (95 %). Totalt var beläggningen 82 % (73%)

2017 har varit ett av de bättre ekonomiska och publikmässiga åren under 2000-talet. Året har bjudit på publikmässiga succéer som *Karl Gerhard* och *Var god dröj* samt föreställningar som *Jihadisten* och *Tidningshuset som gud glömde* vilka inneburit att teatern varit i mitt i kulturdebattens centrum. Teatern har på ett påtagligt sätt levt upp till sitt uppdrag att spegla samtiden och skapa debatt.

Ett av skälen till den positiva utvecklingen är teaterns försöksverksamhet med Lilla Scen. Det har utökat repertoaren, gjort att publiken har mer att välja bland och har skapat en positiv framåtrörelse. Den innebär också en ökad flexibilitet och möjligheten att flytta produktioner mellan olika scener och har även möjliggjort att Stora scen kunnat utnyttjas bättre.

De senaste åren har teatern fått mycket positiv uppmärksamhet för sina produktioner, vilket haft till följd att publiksiffrorna etablerats på en god nivå runt 100 000 besökare årligen. Teatern behöver kunna kombinera sin konstnärliga utveckling och förnyelse med en repertoar som har ett öppet tilltal och lockar en bred publik. Det gäller både den trogna publiken och förstagångsbesökaren. Varje verksamhetsår kräver ständigt nya konstnärliga och publika framgångar. Teatern är i detta perspektiv ytterst beroende av höga biljettintäkter men också av att de offentliga anslagen räknas upp för att möta ökande löner och kostnader. Årets utfall visar, främst tack vare en hög beläggning, men också på grund av engångseffekter ett positivt resultat som inneburit att bolaget lämnat ett mindre koncernbidrag.

Liseberg

I början av 2017 ställde sig kommunfullmäktige positiv till att Liseberg expanderar söderut och bygger ett tematiserat hotell och en vattenpark. Efter det formella godkännandet har organisationen initierat arbetet med detaljplaner och planering för hur projektet ska genomföras de kommande åren.

Parken har under de tre säsongerna Sommar, Halloween och Jul på Liseberg haft drygt 2,9 miljoner besökare, vilket är ett antal som landar strax över 2016-års siffra. Omsättningen per gäst fortsätter att öka och gästundersökningarna som gjorts löpande under alla tre säsongerna visar att parken fortsätter ha en hög andel helnöjda och nöjda besökare. Den stora positiva överraskningen var Halloween, som lockade 280 000 gäster och befäste sin potential som dragplåster för att göra Göteborg till en höststad. Inför 2017 tecknade Liseberg avtal med en ny hamburgerleverantör, Max hamburgare, bland annat för dess medvetenhet i hållbarhetsfrågor. Bytet har uppskattats av parkens gäster.

Den stora satsningen på kulturupplevelser, bland annat genom öppnandet av den tillfälliga utställningen Klubbland – i huvudet på Håkan Hellström, och investeringen i fler akter på Lisebergs scener, har bidragit att tillgängliggöra kultur för fler göteborgare.

Totalt, under hela 2017, besöktes nöjesparken av 3,1 miljoner gäster.

Lisebergs boendeanläggningar Hotell Liseberg Heden och Stugor & Camping har haft ett starkt år. Flera evenemang har ägt rum i Göteborg vilket har främjat beläggningsgraden på boendena, däribland Longines FEI EM i ridsport.

Under 2017 har Liseberg gjort ett nytt omtag kring hållbarhet, bland annat genom att utforma en ny tjänst i form av en hållbarhetschef med ett större övergripande ansvar.

Året har också kommit att präglas av förberedelser, då 2018-års nyhet berg- och dalbanan Valkyria börjat byggas i parken. Parallellt med detta arbete pågår den nödvändiga planeringen inför Västlänksprojektet, som inleds under 2018–2019 i den norra delen av parken. Projektets påverkan på Lisebergs verksamhet är omfattande och Lisebergs lönsamhet är känslig för påverkan av externa faktorer. Marginalgästen är en oerhört viktig gäst för Liseberg som slår hårt på resultatet. Liseberg fortsätter därför i nära samarbete med Trafikverket och Göteborgs Stad att planera för att minimera de ekonomiska, logistiska och estetiska konsekvenserna av Västlänksprojektet på Liseberg.

Got Event

2017 har varit ett händelserikt år som bjudit på en stor variation av upplevelser för alla målgrupper med hög aktivitet på samtliga arenor. Under 2017 har 351 (407) evenemang genomförts med 1,8 (1,8) miljoner besökare. Antalet evenemang och besökare är något lägre än 2016 som var ett rekordår för evenemangsverksamheten.

Den enskilt största händelsen under 2017 var Longines FEI EM i ridsport. Möjligheten att använda ytor som Heden, parkeringar, Valhalla området, Slottsskogen och övriga stadsrummet i kombination med arenorna gör Göteborg till en unik evenemangsstad. Det är första gången i ridsportens historia som ett EM genomförs mitt i en stad och med fri entré fick alla möjlighet att ta del av para-dressyren och körningen på Heden och Slottsskogen. Även invigningen på Ullevi var gratis och sågs av över 22 000 personer.

Mästerskapet blev en sportslig och evenemangsmässig en stor succé med fantastiska framgångar för Sverige. Ekonomiskt har mästerskapen varit en utmaning som kraftigt påverkat Got Events ekonomi. I september beslöt Got Events styrelse, med anledning av bolagets då prognostiserade resultat och utestående risker i evenemanget, som en säkerhetsåtgärd att upprätta en kontrollbalansräkning. Styrelsen beslutade även vid detta tillfälle att hänskjuta frågan om ekonomiskt tillskott med anledning av det uppkomna underskottet till ägaren.

Efter att kontrollbalansräkningen upprättades kunde styrelsen konstatera att halva aktiekapitalet inte var förbrukat varför processen avslutades. Därefter har kommunfullmäktige 2018-01-18 beslutat om kapitaltillskott till bolaget.

Det definitiva projektresultatet är inte klart då kostnaden för skadorna på Heden ännu inte är slutreglerade. En extern granskning av evenemanget pågår och avrapporteras under våren 2018.

För att kunna bidra till en långsiktig hållbarhet görs regelbundna uppgraderingar av arenorna där den största för 2017 är moderniseringen av Scandinavium med fokus på ökad tillgänglighet och frångänglighet samt bättre publikservice genom utbyggnad av kök och restaurang. Satsningen innebär en fin uppgradering av Scandinaviums kapacitet och möjlighet att husera olika typer av evenemang, vilket är bra både för publiken och Göteborg.

Under slutet av året färdigställdes, i nära samverkan med Higab och Göteborg & Co, en långsiktig investerings- och underhållsstrategi för samtliga arenor. Behovet av åtgärder har bedömts både ur fastighetsteknisk och verksamhetsmässig livslängd. Hänsyn har tagits till stadens pågående utredningar om ersättningsarena för Scandinavium och

Lisebergshallen samt lokaliseringsanalysen av Valhallabadet. Behovet av investerings- och underhållsåtgärder kan förändras beroende på vad stadens utredningar kommer att visa.

Göteborg & Co

I det tidigare avsnittet *Besöksnäringen och Destinationen* har redogjorts för viktiga händelser och utveckling inom privatturism, evenemang och möten varför de områdena inte vidare berörs under detta avsnitt. Destinationsuppdraget redovisas till egen styrelse i sin helhet i bilaga till årsrapporten.

Året har präglats av ett omfattande arbete med Destinationens och Bolagets affärsplaner för 2018 – 2020. Under vår och höst genomfördes workshops där besöksnäring, stad, region och akademi bjöds in till strategiska diskussioner och deltog med stort engagemang. Destinationens affärsplan beslutades av styrelsen i december då styrelsen också ställde sig bakom inriktningen för bolagets affärsplan som efter komplettering förväntas tas i sin helhet i februari 2018.

Under 2017 har bolaget inlett ett förändringsarbete för att skapa en organisatorisk struktur som ger rätt förutsättningar när det gäller att möta omvärldens förändringar och leverera mot affärsplanens strategier och mål.

Göteborg & Co är processägare för fullmäktigemålet ”Göteborgarnas möjlighet att turista i sin egen stad skall öka”. Flera samarbeten med Jämlik stad, stadsdelar och andra processägare har pågått under året för att tillsammans finna lösningar och skapa rörelse i staden.

Göteborgs framgångsrika utvecklingsmodell för destinationen bygger på samverkan mellan näring, akademi och offentliga organisationer. Samverkan skapar engagemang, samlar kompetensen, skapar mötesplatser för innovation och omfattar också intressenternas gemensamma finansiering av bolagets verksamhet. Inför en ny affärsplanperiod finns alltid risken att samverkansavtal inte kan träffas. Inför affärsplanperioden 2018–2020 är 3-årsavtal träffade med flertalet av bolagets intressenter ur näringen.

Konkurrensverket har under 2017 kritiserat Göteborg Stads finansiering av bolagets verksamhet och menar att upphandling skulle ha skett. Staden har överklagat till förvaltningsrätten som ännu inte fattat beslut. Målet är av principiell betydelse och påverkar formerna för bolagets finansiering och förutsättningarna för motsvarande verksamhet inom hela EU.

Göteborg står inför stora infrastrukturprojekt som kan komma att innebära att framkomligheten tidvis begränsas på vissa ställen. Bilden av en otillgänglig stad kan spridas vilket kan innebära att arrangörer och besökare väljer bort Göteborg. Bolaget följer situationen, bidrar till lösningar att skapa tillgänglighet och informerar arrangörer, mötesambassadörer och presumtiva besökare om de faktiska möjligheterna.

Externa risker som hänger samman med händelser i omvärlden kan ha stor påverkan på bolagets möjligheter att nå sina mål. Det kan vara ekonomisk oro, politiska omvälvningar, Externa risker som hänger samman med händelser i omvärlden kan ha stor påverkan på terrordåd eller annat utanför bolagets kontroll. Riskerna hanteras genom proaktiv kommunikation och genom ett kontinuerligt trygghets- och säkerhetsarbete i nära samverkan med myndigheter och Göteborgs Stad.

2.1.1 Viktiga framtidsfrågor

Det globala resandet förväntas att fram till 2030 öka med ca 45% enligt FN:s världsturismorganisation UNWTO. Det skapar möjligheter till ökad tillväxt som

behöver vara hållbar och för göteborgarnas bästa. På sina håll i Europas turistintensiva storstäder och på vissa orter i Medelhavsområdet upplevs en turism som inte är hållbar med trängsel, omfattande nedskräpning och utträngning av lokalbefolkningen. I Göteborg finns i dagsläget inte dessa utmaningar. Göteborg & Co initierar under 2018 en proaktiv analys av potentiella risker.

För Stadsteatern är två sammanhängande framtidsfrågor viktiga. Det är dels teaterns framtida finansiering och dels den eventuella förnyelsen av teaterhuset på Götaplatsen som hemställts kommunfullmäktige och Västra Götalandsregionen är ombedd att yttra sig över. En ombyggnad skulle å ena sidan innebära behov ett ökat koncernbidrag med 12 mkr som då inkluderar ett omhändertagande av det strukturella underskottet. I det fall ombyggnaden inte blir av kvarstår det strukturella underskottet med ca 5 mkr. Utöver den effektiviseringspotential som ombyggnaden bedöms innebära skapar den förutsättningar för Stadsteatern att bibehålla sin position som en av Sveriges ledande konstnärliga teatrar och ge den service och tillgänglighet som besökaren förväntar sig 2017 och en lång tid framåt.

Lisebergs befinner sig mitt i en omfattande omställningsprocess. Denna är nödvändig för att såväl kunna möta nya krav från ägare och marknad, som att skapa de ekonomiska förutsättningarna för Lisebergs långsiktiga framgång. Viktiga framtidsfrågor för Liseberg är: Investeringsplan med fokus på kärnaffären, Säsongsförlängning, Expansion och nya affärsområden, En modern och effektiv organisation med fokus på medarbetarnöjdhet samt Hållbarhet och Digital transformation.

Got Event pekar, som tidigare nämnts i rapporten på behovet av kontinuerlig arenautveckling för att möta konkurrensen från andra städer med modernare arenor. Beslut i arenafrågan och frågan om Valhallabadets framtid blir viktiga förutsättningar för framtiden.

Göteborg & Co lyfter som viktiga framtidsfrågor implementering av det nya ägardirektivet och implementeringen av Stadens program för besöksnäringens utveckling fram till 2030 samt arbetet med att starta genomförandet av den nya treåriga affärsplanen vilka redogjorts för i styrelsens sammanfattning och i avsnitt 2.1.

2.2 Analys av årets utfall

Resultaträkning

Belopp i mkr	Bokslut 2017	Budget 2017	Avvikelse	Bokslut 2016
Intäkter	1 717	1 718	-1	1 688
Kostnader	-1 936	-1 928	-8	-1 867
Rörelseresultat	-219	-211	-8	-179
Finansiella intäkter	0	1	-1	0
Finansiella kostnader	-9	-12	3	-9
Resultat efter finansiella poster	-228	-222	-6	-188
KB enl budget beslut	240	294	-54	212
KB tillägg	30	0	30	7
Resultat före skatt o disp	42	72	-30	31

Koncernen

Belopp i mkr	Bokslut 2017
Eget kapital	1 150

Soliditet	52,6%
-----------	-------

Koncernen

Koncernens rörelseresultat efter finansiella poster är – 228 mkr och ett resultat före bokslutsdispositioner och skatt exkluderat utökat koncernbidrag till Got Event på 29,8 mkr är 12,2 mkr. Dotterbolagens resultat kommenteras kortfattat i punkt 2.2.1.

Lisebergs något lägre resultat efter finansiella poster mot budget, -4 mkr och Got Events avvikelse, -12,3 kompenseras till del av Stadsteaterns positiva avvikelse på 9,5 mkr.

Jämfört senaste prognos är resultatavvikelsen (resultat efter finansiella poster) + 11 mkr. Med bakgrund av goda resultat under Halloween gjorde Liseberg en försiktig prognos för Jul på Liseberg. Även Got Event gjorde en försiktig prognos med bakgrund av sitt läge och Stadsteatern biljettförsäljning gick än bättre än förväntat under årets sista månader.

Göteborg & Co

Belopp i mkr	Bokslut 2017	Budget 2017	Avvikelse	Bokslut 2016
Intäkter	196,3	200,9	-4,6	241,7
Kostnader	-195,8	-200,9	5,1	-240,6
Rörelseresultat	0,5	0,0	0,5	1,1
Finansiella intäkter	0,9	0,0	0,9	0,0
Finansiella kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat efter finansiella poster	1,4	0,0	1,4	1,1
Soliditet	95,5 %			21,2 %
Eget Kapital	1 062,0			16,5

Bolaget visar ett rörelseresultat på 0,5 mkr före finansiella poster vilket är i linje med det budgeterade och prognostiserade nollresultatet. Årets resultat efter finansiella poster och skatt är 0,9 mkr och består i allt väsentligt av resultatdispositioner i koncernen.

Årets intäkter inkluderar, utöver uppdragsersättning 115,7 mkr, ca 16 mkr från stadens nämnder och bolag. Detta innebär att ca 67% av intäkterna under året kommit från staden. (2016 56%, 2015 63% och 2014 78%).

Intäkterna ligger i linje med och strax under budget. De stora avvikelserna mot förra året beror främst på att Euroskills och Tall Ship Regatta genomfördes då samt att Skolresan under 2017 inte längre drivs av bolaget.

Kostnaderna ligger i linje med och strax under budget och de stora avvikelserna mot 2016 beror även de på ovan nämnda verksamheter.

Inför 2018 har bolaget i stort samma ekonomiska förutsättningar för grunduppdraget som 2017 och ett nollresultat är budgeterat. Efter det att budgeten lagts har Göteborgs Stad beslutat ändra finansieringen av Volvo Ocean Race 2018. Detta kommer att innebära att bolaget förväntas göra en förlust som är beslutad att täckas med koncernbidrag från Stadshus AB.

2.2.1 Resultat per affärsområde/dotterbolag eller motsvarande, alternativt resultat efter finansnetto

Stadsteatern

Belopp i mkr	Bokslut 2017	Budget 2017	Avvikelse	Bokslut 2016
Intäkter	72,5	66,5	6	65
Kostnader	-174,8	-178,4	3,6	-163,1
Rörelseresultat	-102,3	-111,9	9,6	-98,1
Finansiella intäkter	-	-		0,04
Finansiella kostnader	-0,04	0,04	-0,08	-0,07
Resultat efter finansiella poster	-102,4	-111,9	9,5	-98,1
Koncernbidrag	100,7	106,6	-5,9	99,8
Överavskrivning	1,3	-	1,3	-2
Ej avdragsgilla kostnader	0,3	0,3	0	0,4
Resultat före skatt	0	-5	5	0
Soliditet	36 %			45,1 %
Eget Kapital	19,8			20,4

Resultatet efter finansiella poster uppgår till -102,4 mkr vilket är 9,5 mkr bättre än budget. I den senaste prognosen gjorde bolaget en bedömning att man sammantaget skulle göra ett resultat på -104 mkr vilket är en avvikelse med 1,7 mkr mot utfall. Avvikelsen mot oktoberprognosen förklaras främst av ökade biljettintäkter (+2,8 mkr mot budget) och restaurangintäkter (+1,9 mkr mot budget) vilket också i huvudsak förklarar avvikelse mot föregående år.

Årets totala kostnader har blivit 3,6 mkr lägre jämfört med budget vilket beror på tjänstledigheter och för hög budgeterad avsättning till pensioner, totalt +2,3 mkr. Kostnader för årets produktioner avseende resor, hotell och traktamenten har blivit lägre, +1,3 mkr. En del av årets planerade investeringar har flyttats fram i avvaktan på en eventuell ombyggnad av teatern. Det har påverkat kostnader för avskrivningar och leasing positivt med +1,1 mkr. Teatern har aktiverat kostnaden (1,7 mkr) för den fördjupade förstudie eftersom beslut ännu inte tagits om teaterns eventuella ombyggnad.

Totala kostnader är -11,6 mkr högre än föregående år vilket till hälften beror på engångseffekter 2016, resterande differens avser kostnadsökningar för personal och den fördjupade förstudien som nämnts ovan.

Inför 2018 har Stadsteatern, med en försiktig bedömning av beläggningen, budgeterat ett underskott med 5 mkr vilket motsvarar den långsamma försvagning av bolagets ekonomi som är en följd av att kostnadsutvecklingen över tid varit snabbare än bidragsutvecklingen vilket är en situation som bolaget delar med de flesta institutionerna inom den svenska scenkonsten.

Liseberg

Belopp i mkr	Bokslut 2017	Budget 2017	Avvikelse	Bokslut 2016
Intäkter	1 228,9	1 217,4	11,5	1 171,1
Kostnader	-1 129,90	-1 111,80	-18,1	-1 062,20
Rörelseresultat	99	105,6	-6,6	108,9

Finansiella intäkter	0,3	1	-0,7	0,1
Finansiella kostnader	-8,7	-12	3,3	-8,9
Resultat efter finansiella poster	90,8	94,6	-3,8	100,1
Soliditet	63 %			61 %
Eget Kapital	1 061,3			991,4

2017-års resultat för Lisebergskoncernen slutade på 90,8 miljoner kronor, vilket är 3,8 miljoner kronor lägre än budget.

Årets intäkter överträffade budget med cirka 12 Mkr och uppgick därmed till 1 228,9 Mkr. Intäktsökningen beror till stor del på boendeanläggningarna som haft ett starkt år. Under 2017 fick Liseberg också en ersättning på drygt 2 Mkr på en avbrottsförsäkring för Kanonen som under 2016 stod stilla en längre period.

En svag eftersäsong på sommaren med betydande gästtapp bidrog till ett ekonomiskt tapp på 20 Mkr i intäkter mot budget, men det togs in under Halloween-säsongen som lockade långt fler gäster än förväntat och gav 25 Mkr mer i intäkter. Julsäsongens utfall utföll enligt tänkt budget.

En av årets nyheter, Klubbland, har haft en positiv inverkan på parkutbudet, men inte uppnått det förväntade ekonomiska resultatet (7,5 Mkr).

Den publik som besökte Rondo under höstens show hade inte samma konsumtionsmönster som Rondos gäster vanligtvis har, vilket resulterade i ett tapp på 5 Mkr.

Driftskostnaderna har ökat under året jämfört med budget, bland annat på grund av de extrasatsningar som gjorts på parkprogrammet för att kompensera för de påverkningar som bygget av Valkyria har haft på parken.

Got Event

Belopp i mkr	Bokslut 2017	Budget 2017	Avvikelse	Bokslut 2016
Intäkter	243,9	228,4	15,5	225,6
Kostnader	-460,2	-432,7	-27,5	-416,3
Rörelseresultat	-216,3	-204,3	-12	-190,7
Finansiella intäkter	0	0	0	0
Finansiella kostnader	-0,4	-0,1	-0,3	
Resultat efter finansiella poster	-216,7	-204,4	-12,3	-190,7
Koncernbidrag enligt budgetbeslut	187,4	187,4	0	184,4
Koncernbidrag tillägg	29,8	0	29,8	6,5
Överskott/underskott	0,5	-17	17,5	0,2
Soliditet	13,6 %			16 %
Eget Kapital	45,4			44,9

Årets resultat före skatt uppgår till 463 tkr, vilket är en avvikelse mot årsbudget på 17,5 mkr. I resultatet ligger att bolaget har tilldelats ett extra koncernbidrag på 29,8 mkr. Bolagets basverksamhet visar ett resultat för året på +21,6 mkr. Det positiva resultatet för basverksamheten beror till stor del på tillkommande konserter på Ullevi, fler konserter på Scandinavium samt på fler idrottsevenemang. Försäljningen i båda

restaurangerna har också gått bra under året trots att restaurangen varit stängd för reparation under en period. Försäljningen av VIP- paket har gått mycket bra liksom försäljning av loger både på Gamla Ullevi och Scandinavium. Ytterligare en bidragande orsak till det positiva resultatet för basverksamheten är att det har rått stor restriktivitet i hela verksamheten efter det ekonomiska läget som konstaterades till följd av evenemanget FEI EM i ridsport. En konsekvens av restriktiviteten är att kostnader skjutits på framtiden där det har varit möjligt, vilket innebär att dessa kostnader kommer att belasta år 2018 i stället.

Resultatavvikelsen för 2017 avseende evenemanget FEI EM i Ridsport uppgår till -44,8 mkr, totalt för projektet uppgår resultatet till -54,6 mkr exklusive kostnader för återställande av Hedens konstgräsplaner. Beaktat den osäkerhet som föreligger kring kostnaden för återställandet av konstgräsplanerna har en avsättning gjorts utifrån försiktighetsprincipen och den konsultrapport som finns framtagna av Idrott- och föreningsförvaltningen.

Den prognos som upprättades per oktober pekade mot ett resultat på -33,3 mkr. Detta innebär ett förbättrat resultat på ca 4 mkr till årets slut. Prognoser under hösten har upprättats med utgångspunkt i stor försiktighet på grund av det ekonomiska läget.

De största avvikelserna från prognosen kan förklaras av att försäljning av VIP-paket samt försäljning i restaurangerna har gått bättre än prognostiserat. Därtill har en mildare väderlek lett till lägre kostnader för mediaförbrukning.

2.3 Investeringar

Investeringar i materiella och immateriella anläggningstillgångar

Nettoutgifter i mkr	Utfall 2017	Budget 2017	Utfall 2016	Budget/Plan 2018
Nyinvesteringar	7,5	5,7	8,6	7,1
Reinvesteringar	189,3	183,8	206,4	23,2
SUMMA INVESTERINGAR	196,8	189,5	215,0	30,3

Hela Klustret

Investeringar i finansiella anläggningstillgångar

Aktier och andelar, mkr	Utfall 2017
Aktier i Göteborg & Co Träffpunkt AB (tkr) Externt köp innan fusion	0,25
Summa investeringar	0,25

Hela Klustret

Stadsteatern

Nettoutgifter i mkr	Utfall 2017	Budget 2017	Utfall 2016	Budget/Plan 2018
Nyinvesteringar	0,2	0,4	0,4	0,4
Reinvesteringar	3,0	2,9	2,1	3,0
SUMMA INVESTERINGAR	3,2	3,3	2,5	3,4

Liseberg

Nettoutgifter i mkr	Utfall 2017	Budget 2017	Utfall 2016	Budget/Plan 2018
Nyinvesteringar				
Reinvesteringar	162,3	165	173	
SUMMA INVESTERINGAR	162,3	165	173	

Got Event

Nettoutgifter i mkr	Utfall 2017	Budget 2017	Utfall 2016	Budget/Plan 2018
Nyinvesteringar	7,3	5,3	8,2	6,7
Reinvesteringar	22	15,9	27,3	20,2
SUMMA INVESTERINGAR	29,3	21,2	35,5	26,9

Göteborg & Co

Nettoutgifter i mkr	Utfall 2017	Budget 2017	Utfall 2016	Budget/Plan 2018
Nyinvesteringar	-	-	-	-
Reinvesteringar	2	-	4	-
SUMMA INVESTERINGAR	2	-	4	-

2.4 Utveckling inom personalområdet

2.4.1 Personalvolym och lönekostnad

Belopp i mkr	2017	2016	2015
Kostnader för konsultarvode (se anvisn)	11,5	9,1	8,1
Lönekostnad (exkl arvoden och soc avg)	567	535	511
Årsarbetare - Arbetad tid (personalvolym)	1 638,5	1 566,3	1 561,2
Lönekostnad per årsarbetare	0,3	0,3	0,3

Hela Klustret

Kommentar Stadsteatern: Uppdaterade siffror för årsarbetare och lönekostnad per årsarbetare även 2016 och 2015 pga tidigare felaktig beräkningsformel.

Personalvolym och lönekostnad påverkas av att flera av bolagen har olika projekt och produktioner olika år och av att en relativt stor andel visstidsanställda som är anställda vissa delar av året. För Got Event påverkar EM i Ridsport samt ökning av timanställda då det varit många evenemang under 2017. Under hösten 2016 skedde en anpassning av organisation på Göteborg & Co utifrån att bolaget har en väsentligt mindre projektportfölj under 2017. Detta har påverkat antalet årsarbetare för Göteborg & Co 2017. På Stadsteatern har personalvolymen ökat på grund av utökad verksamhet (Lilla Scen öppnades för mer permanent bruk i slutet av 2016).

Kostnader för konsultarvode härrör sig till Stadsteatern och varierar alltid något från år

till år beroende på val av produktioner under året. I kostnader för konsultarvode ligger en konsultkostnad om 1 700tkr för den fördjupade förstudien om ombyggnation av teatern.

Stadsteatern

Belopp i mkr	2017	2016	2015
Kostnader för konsultarvode (se anvisn)	11,5	9,1	8,1
Lönekostnad (exkl arvoden och soc avg)	69,8	66,5	64,4
Årsarbetare - Arbetad tid (personalvolym)	185	177	178
Lönekostnad per årsarbetare	0,4	0,4	0,4

Liseberg

Belopp i mkr	2017	2016	2015
Kostnader för konsultarvode (se anvisn)			
Lönekostnad (exkl arvoden och soc avg)	361,8	336,3	321,7
Årsarbetare - Arbetad tid (personalvolym)	1 109	1 047	1 050
Lönekostnad per årsarbetare	0,3	0,3	0,3

Got Event

Belopp i mkr	2017	2016	2015
Kostnader för konsultarvode (se anvisn)			
Lönekostnad (exkl arvoden och soc avg)	82	77,8	71,3
Årsarbetare - Arbetad tid (personalvolym)	214,5	204,3	193,2
Lönekostnad per årsarbetare	0,4	0,4	0,4

Göteborg & Co

Belopp i mkr	2017	2016	2015
Kostnader för konsultarvode (se anvisn)			
Lönekostnad (exkl arvoden och soc avg)	53,3	54,6	53,8
Årsarbetare - Arbetad tid (personalvolym)	130	138	140
Lönekostnad per årsarbetare	0,4	0,4	0,4

2.4.2 Övrig utveckling inom personalområdet

För Liseberg är det fortfarande ett antal yrkesgrupper som är svårrekryterade. I första hand är detta inom restaurang och teknik. T ex projektledare inom entreprenad, är svårrekryterade, mycket till följd av att Göteborgsregionens tydliga behov av bl a projektledare inom bygg och entreprenad. En god arbetsmarknad för dessa yrkesgrupper (restaurang och teknik) medför att befintliga anställda har högre benägenhet att byta arbetsplats än tidigare.

För Göteborg & Co har funnits behov att anpassa den framtida organisationen. Både utifrån den kommande tre-åriga affärsplanen för Destinationen Göteborg och bolagets affärsplan och för att möta omvärldsfaktorer och konkurrenssituation. De övergripande strukturerna för bolaget har beslutats. Med anledning av stärkt tillämpning av lagstiftning och utifrån bolagets inriktning, att lämna försäljning av produkter och utvecklas mot att skapa reseanledningar, har bolagets styrelse fattat beslut att avveckla Göteborg City Card i Göteborg & Co regi. Beslutet kommer att få organisatoriska effekter under 2018.

För Got Event har sjukfrånvaron 2017 legat på en högre nivå än tidigare. Under det gångna året har den mediala uppmärksamheten kring bolaget inneburit en stor psykosocial påverkan på medarbetare och chefer.

2.5 Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag

2.5.1 Utvärdering av system för styrning, uppföljning och kontroll

Göteborg & Co

Enligt § 24 i Riktlinjen för styrning, uppföljning och kontroll (gällande från 2017) ska styrelsen årligen utvärdera och förbättra sitt system för styrning, uppföljning och kontroll och i samband med årsrapporten rapportera resultatet från utvärderingen samt lämna en bedömning om systemet för styrning, uppföljning och kontroll fungerar på ett betryggande sätt.

Då klustrets styrelser gör sina egna bedömningar har respektive bolags utvärdering redovisats utan en samlad bedömning.

Göteborg & Co har en organisationskultur där stark budgetkontroll, god ekonomisk hushållning och ett kommunikativt klimat genomsyrar hela bolaget, från högsta ledning till alla medarbetare. Då systemet för styrning, uppföljning och kontroll är helt beroende av organisationens, i synnerhet högsta ledningens, kultur bedöms detta vara ett styrkeområde. Iakttagelserna i vår internkontroll sammanfaller med Stadsrevisionens granskning och E&Y granskning av resor där förståelse för kraven på dokumentation behöver stärkas

Göteborg & Co har ett systematiskt planerings- och uppföljningssystem som tar sin utgångspunkt i Göteborgs Stads riktlinjer och uppföljning månadsvis och vid uppföljningsrapporterna. Den treåriga-affärsplan som bryts ner i ettåriga verksamhetsplaner och budget återkopplas till styrelsen två gånger per år. Stadsrevisionens iakttagelser visar att vi behöver förbättra tydligheten i hur vi knyter kommunfullmäktiges mål till våra verksamhetsplaner.

Göteborg & Co står besöksnäringen nära varför styr signaler från marknaden fångas i ett tidigt skede vilket gynnar dem vi är till för – göteborgarna.

Under 2017 har en systematisk riskanalys inklusive åtgärdsplan upprättats och godkänts av styrelsen. I samband med detta har även en internkontrollplan för 2018 tagits fram och godkänts av styrelsen. I december tog styrelsen del av åiterrapportering av utfört

arbete och slutsatser enligt internkontrollplan för 2017. Denna interna granskning visar på förbättringspotential framförallt när det gäller dokumentationen. Den riskbaserade styrningen kan förbättras genom stärkt förankring och levandegörande av riskanalys och åtgärdsplan så att de blir en tydligt integrerad del av processer och beslutsfattande.

Göteborg & Co är ett förhållandevis litet bolag med korta beslutsvägar med nära dialog inom bolaget samt att ledningsgrupp samlas varje vecka. Därför kommer eventuella allvarliga avvikelser och brister snabbt till ledningens kännedom och kan hanteras. Detta är en styrka. Den nära dialogen med den omvärld bolaget är till för säkerställer att förbättringsarbete och verksamhetsutveckling bedrivs utifrån dennas behov vilket också är en styrka. Bolaget kan förbättra sin systematik inom området.

Liseberg

Lisebergs arbete med intern kontroll utgår – som övriga förvaltningar och bolag inom Göteborg Stad - ifrån COSOs ramverk, som är en internationell standard för intern styrning och kontroll. Lisebergs internkontrollplan är ett instrument bland flera för uppföljning av den interna styrningen och kontrollen. Målet med uppföljningen är att kontrollera att det interna kontrollsystemet fungerar tillfredsställande inom verksamheten. Det sker genom att utvärdera effektiviteten i de kontroller som omfattas av interkontrollplanen.

Verksamhetens risker identifieras i respektive verksamhetsplan och aggregeras sedan till affärsplanens riskanalys som är grunden i den internkontrollplan som sätts. Kontrollerna utförs genom stickprov, intervjuer och insamling av dokumentation. Utöver internkontrollen upprättas även beskrivningar av finansiella nyckelprocesser med tillhörande testplaner. Resultatet av den antagna internkontrollplanens uppföljning genomgås årligen vid styrelsemöte i december. Styrelsen fastställer vid samma tidpunkt internkontrollplanen för nästkommande år.

Kontrollerna i Internkontrollplanen för 2017 har testats och utvärderats löpande under året och inga väsentliga felaktigheter har påträffats. Det sammanlagda resultatet av de tester som utförts enligt Internkontrollplanen visar att Liseberg har en god intern kontroll.

Liseberg har under de senaste åren arbetat fram och utvecklat den process som idag används för styrning, uppföljning och kontroll. Organisationen har en bra kultur som tillåter en god intern kontroll och bidrar till ett riskmedvetande och en riskhantering i det dagliga arbetet. De risker och åtgärder som inkluderats i den årliga internkontrollplanen följs upp och granskas under året och då säkerställs också att dokumentationen är tillräcklig, samtidigt som uppföljningen i sig dokumenteras på ett betryggande sätt. Liseberg känner en trygghet i befintligt system för styrning, uppföljning och kontroll men ser samtidigt att förbättring skulle kunna ske gällande att ytterligare skapa medvetande och kommunicera kring arbetet till ledning på samtliga nivåer i organisationen.

Stadsteatern

Stadsteaterns ledningsgrupp har utvärderat sitt system för styrning, uppföljning och kontroll. Till sin hjälp har ledningen använt den bedömningsmall som har tagits fram centralt i Göteborgs stad.

Den sammanfattande bedömningen är att bolaget har allt från styrka till en tillräcklig effektiv hantering inom de olika områdena. Det område som bolaget behöver utveckla och bli bättre på är att följa upp beslutade och genomförda åtgärder för att fastställa om de har fått avsedd effekt.

Got Event

Systemet för styrning uppföljning och kontroll består av flera delar bland annat avses det ramverk av systematik, struktur och kultur som bolaget använder sig av för att fullgöra uppdraget och nå uppsatta mål. Effektiviteten i systemet ska också utvärderas, vilket bland annat innebär förmågan att identifiera och prioritera det mest väsentliga. Riskhantering är en viktig del i detta arbete.

Iakttagelser 2017

I den granskningsrapport som framlagts av revisorerna riktar lekmannarevisorerna kritik mot styrelsen och VD i form av en anmärkning. Kritiken riktar sig till områdena Inköp- och upphandling samt projektstyrning. Lekmannarevisorerna lämnar också rekommendationer inom området systematiskt brandskyddsarbete.

2.5.2 Sponsring

Göteborg & Co

Göteborg & Co:s ägardirektiv anger att bolaget på en övergripande nivå ska ansvara för med vilket budskap staden ska marknadsföras som destination, såväl nationellt som internationellt. Berörda styrelser och nämnder genomför marknadsföringen kopplad till deras respektive uppdrag.

I Göteborg & Co:s uppdrag att marknadsföra och medverka i utvecklingen av Göteborg som turist-, mötes- och evenemangsstad ingår också att fungera som katalysator för andras idéer. Särskilt i en initial fas så behövs stöd och hjälp till dem som planerar genomföra ett helt nytt eller utveckla ett befintligt evenemang. Bolaget bidrar i första hand med kunskap och innovativa praktiska lösningar men det kan också handla om finansiellt stöd, personella resurser eller marknadsföring och utsmyckning. Detta är en del av arbetet med att skapa en konkurrenskraftig destination med ett starkt och varierat utbud, riktat såväl till besökare som göteborgare. Detta har av bolaget aldrig definierats som sponsring i den traditionella meningen; Affärsuppbyggnad med prestation och motprestation.

Liseberg

Enligt stadens policy för sponsring ska sponsringsåtaganden behandlas i styrelsen innan de rapporteras in till staden. Lisebergs styrelse kommer att behandla frågan på styrelsemöte 12 februari och vi ser därför ingen möjlighet att besvara frågan eller bifoga förteckning över Lisebergs sponsringsåtaganden förrän efter detta datum.

Lisebergs sponsringsåtaganden redovisas i bilaga.

Got Event

Got Events sponsringsåtaganden redovisas i bilaga.

Stadsteatern

Stadsteatern har inga sponsringsåtaganden att redovisa för 2017.

2.5.3 Uppföljning av Göteborgs Stads kommunikationsprogram och riktlinje för kriskommunikation

Göteborgs Stads kommunikationsprogram

Samtliga bolag inom klustret Turism, Kultur och Evenemang har implementerat Kommunikationsprogram för Göteborgs Stad 2016-2019 och utgår från detta i sitt kommunikationsarbete. Programmet harmonierar väl med klusterbolagens arbete att

stärka bilden av Göteborg som en attraktiv stad att leva, verka i samt att besöka. Samtidigt som klustret följer stadens centrala kommunikationsprogram sker ett kommunikationsarbete med specifik koppling till destinationens och bolagens respektive varumärken som är förknippat med dess produkt och följer särskilda grafiska profiler.

Stadsteatern, Liseberg och Got Event arbetar aktivt med marknadsföring av sin verksamhet och varumärke där man utnyttjar Göteborgs stads riktlinjer för extern kommunikation i största möjliga mån. Samtidigt upplever delar av klustret svårigheter att uppfylla vissa av målen då dessa inte ingår i bolagets uppdrag och är oförenligt med kommersiell marknadsföring och kommunikationsarbete. Som exempel har Liseberg tydliga målgrupper, kommunikationsmål och budskap för sin verksamhet som inte följer de mallar som återfinns i stadens kommunikationsprogram. För delar av klustret gäller samma förhållningssätt vid arbetet med intern kommunikation. Bolagens interna kommunikationsarbete ligger nära stadens riktlinjer och mål i flera avseenden och följs i den mån det är möjligt, men behöver även vara verksamhetsanpassad utifrån bolagets specifika behov.

Göteborgs Stads riktlinje för kriskommunikation

Inom respektive bolag i klustret Turism, Kultur och Evenemang finns en upprättad organisation som hanterar kommunikationen i krissituationer. Samtliga bolag har i sitt respektive krisledningsarbete utgått från Göteborgs stads riktlinje för kriskommunikation och anpassat denna utifrån sina behov och organisatoriska förutsättningar. Delar av klustret har gjort insatser för att informera verksamheten om den nya riktlinjen medan andra har avstått då man gjort bedömningen att denna ligger i linje med bolagets ordinarie krisledningsarbete. Got Event anger även att kriskommunikationsövning har förekommit i samband med evenemang under året.

2.5.4 Övriga beslut och/eller uppdrag

Göteborgs 400-årsjubileum 2021 – extra insatser krävs

2009-10-14 fick Göteborg & Co i uppdrag av kommunstyrelsen att tillsätta en utredning i syfte att ta fram ett förslag till projekt- och tidsplan samt budget för stadens 400-årsjubileum år 2021. Efter att utredningsuppdraget genomfördes fattade Kommunfullmäktige 2012-09-06 § 11 beslut om att bl.a. anta struktur, vision, mål och teman för stadens 400-årsjubileum. Man beslöt även att uppdra åt Göteborg & Co att vidare bearbeta planeringen för stadens 400-årsjubileum baserat på anpassning efter omvärld, ekonomiska förutsättningar och samordning med stadens beredning för budget.

Den utvecklade Jubileumsplanen 2017-2021, som lämnades till kommunstyrelsen den 10 februari 2017, beskriver att arbetet nu är i en fas då Jubileumssatsningarna, sprungna ur Göteborgarnas idéer, är på väg att förverkligas. Men tiden till 2021 är knapp.

I den pågående dialogen med projektägarna indikeras att framdriften av Jubileumssatsningarna avviker från plan inom flera satsningar. Det är i synnerhet oroande beträffande några av de bärande symbolprojekt som förväntas ge bestående fysiska avtryck och bidra till att staden uppmärksammas. En sannolik konsekvens är att symbolsatsningarna inte står färdiga i tid till Jubileet eller riskerar att överhuvudtaget inte förverkligas. Det medför en risk för förtroendetapp i förhållande till vad som har kommunicerats kring Jubileet, i synnerhet då Jubileumssatsningarna är baserade på göteborgarnas idéer.

Vid höstens 2021-samrådsmöten, på direktörsnivå, har frågan haft högsta prioritet. I

synnerhet har symbolprojekten ägnats uppmärksamhet, eftersom de bedöms ha särskild betydelse för jubileet. Tillsammans med projektägarna har en fördjupad bild av nuläget och vad som måste till för att uppfylla Jubileumsuppdrag och förväntningar formats. Mot bakgrund av den bilden tar Stadsledningskontoret fram ett särskilt tjänsteutlåtande.

Inom Jubileumsarbetet ryms även andra insatser än Jubileumssatsningarna, exempelvis aktiviteter inom de så kallade Fokusåren (återstår 2018-2020) och själva firandet i samband med Jubileumsåret 2021. Dessa kan komma att fylla en mer central funktion om Jubileumssatsningarna, framförallt de bärande symbolprojekten, inte utvecklas enligt plan. Detta beskrivs i den Utvecklade Jubileumsplanen 2018-2019 med sikte på 2021 och budgetunderlag, som levereras till kommunstyrelsen i februari 2018.

2.6 Kommunala ändamålet och befogenheterna

Enligt kommunallagen ska kommunstyrelsen årligen pröva om den verksamhet som bedrivits av Göteborgs Stads aktiebolag under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Detta innebär att kommunstyrelsen ska bedöma om verksamheten har varit kompetensenlig och förenlig med de kommunalrättsliga principer som gäller för den aktuella verksamheten. Om kommunstyrelsen vid sin årliga prövning finner att ett kommunalt bolag bedriver verksamhet i strid med den kommunala kompetensen ska styrelsen lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Varje bolagsstyrelse ska i anslutning till årsredovisningen/årsrapporten göra ett uttalande huruvida verksamheten varit kompetensenlig och förenlig med de kommunalrättsliga principerna som gäller för verksamheten. Göteborg & Co AB gör nedan en bedömning för egen del och en sammanställning över dotterbolagens yttranden i sina årsrapporter 2017.

Under året fick bolaget ett nytt ägardirektiv som tar sin utgångspunkt i tidigare ägardirektiv för Göteborg & Co Kommunintressent AB och aktieägaravtalet för Göteborg & Co Träffpunkt. Direktivet har ett tydligare fokus på moderbolagets relation och ansvar gentemot dotterbolagen och betonar synergier, delaktighet, ledning och samordning i större utsträckning jämfört med tidigare ägarstyrning. Avsnittet ”Det kommunala ändamålet” inleds enligt följande.

Göteborg & Co utgör moderbolag i klustret Turism, Kultur och Evenemang (TKE) och ska arbeta för att stärka och utveckla besöksnäringen inom Göteborg och Göteborgsregionen samt bidra till besöksnäringens utveckling inom Västra Götalandsregionen. Samverkanspartner är Göteborgsregionens Kommunalförbund (GR) och Västra Götalandsregionen (VGR). Uppdraget ska ske genom att kontinuerligt driva destinationsutveckling och –marknadsföring samt genom att agera samverkansplattform för besöksnäringens olika aktörer. Bolaget ska, på en övergripande nivå leda och samordna arbetet inom klustret och samtidigt driva egna tilldelade uppdrag inom turism, möten, evenemang och kultur.

Under 2017 har bolaget bidragit till affärsmässig samhällsnytta genom att fungera som en ledande samverkansplattform och motor i att skapa hållbar tillväxt inom besöksnäringen. Främst handlar det om näringens förmåga att skapa sysselsättning, både enklare och mer kvalificerade jobb, för att få fler i arbete och minska beroendet av försörjningsstöd. Det handlar också om att skapa en mer attraktiv stad både för besökare och för invånare.

Året har präglats av ett omfattande arbete med Destinationens och Bolagets affärsplaner för 2018 – 2020. Under vår och höst genomfördes workshops där besöksnäring, stad,

region och akademi bjöds in till strategiska diskussioner och deltog med stort engagemang.

Bolaget har under året bidragit till de kommunfullmäktiges mål som styrelsen prioriterat och levererat på de uppdrag som tilldelats bolaget i kommunfullmäktiges budget samt svarat mot tilldelade uppdrag från 2016 års ägardialog med Göteborgs Stadshus AB.

Frågan kring hur Göteborg & Co:s nya ägardirektiv ska tillämpas och i vidare utsträckning i vilka former ledning och samordning av dotterbolagen ska fungera har lyfts i bolaget. En process för att fastställa i vilka former och i vilken utsträckning styrning och samordning av dotterbolagen ska fungera har påbörjats i samråd med bolagets styrelse.

Ett viktigt inslag i Göteborg & Co roll är att genomföra ägardialoger med dotterbolagen. Ägardialoger har under året genomförts med Liseberg AB, Stadsteatern i Göteborg AB och Got Event AB. Vid ägardialogerna har dotterbolagen besvarat frågan om hur det kommunala ändamålet och befogenheterna uppfyllts.

Styrelsen och verkställande direktören bedömer att verksamheten är i linje med kommunens ändamål med sitt ägande av bolaget och att bolaget har följt de principer som framgår av 3 § i bolagsordningen.

Sammanställning över dotterbolagens yttranden i sina årsrapporter 2017.

Liseberg AB

Styrelse och verkställande direktör för Liseberg anser att verksamheten har varit förenlig med kommunens ändamål med sitt ägande av bolaget. Bolaget anses ha följt de syften som framgår av 3 § bolagsordningen och följt de principer för kommunal verksamhet som framgår av 2 kap kommunallagen samt 4 kap lag om kommunala befogenheter.

Göteborgs Stadsteater AB

Styrelsen och verkställande direktören för Göteborgs Stadsteater AB bedömer att verksamheten varit förenlig med kommunens ändamål med sitt ägande av bolaget och att bolaget har följt de principer som framgår av 3 § i bolagsordningen.

Got Event AB

Styrelsen och verkställande direktören för Got Event AB bedömer att verksamheten varit förenlig med kommunens ändamål med sitt ägande av bolaget och att bolaget har följt de principer som framgår av 3 § bolagsordningen.

3 Uppföljning av kommunfullmäktiges budget

3.1 Kommunfullmäktiges mål

I Stadsledningskontorets anvisning till avsnittet 3.1 Kommunfullmäktiges mål anges att uppföljningen av kommunfullmäktiges mål gjordes i UR2 2017 där nämnden/styrelsen redovisade resultat hittills under mandatperioden. I årsrapporten sker uppföljningen genom att nämnden/styrelsen lämnar en komplettering/revidering av måluppfyllelsen som redovisades i UR2. Endast om en förändring av måluppfyllelse skett sedan UR 2 lämnas en kommentar till varför.

Bolagets bidrag till kommunfullmäktiges mål är inarbetade i verksamheten. Måluppfyllelse och effekter skapas succesivt under lång tid. Den redovisning och den sammanfattande bedömning av måluppfyllelse som gjordes i uppföljningsrapport 2 bedöms oförändrat spegla bolagets måluppfyllelse. Uppföljningen från UR 2 bifogas i bilaga.

Den sammanfattande bedömningen av måluppfyllelse från UR 2 är inlagd i rapporten

Grön = God Utveckling åt rätt håll/Stark trend/om mätetal finns - *tydlig ökning*

Gul = Viss Utveckling åt rätt håll/Svag trend/om mätetal finns - *ökning*

Röd = Ingen Utveckling åt fel håll/Ingen alltså svag trend/om mätetal finns - *ingen ökning alt. Minskning*

Blå = Svårbedömt Utvecklingen är svårbedömd/om mätetal finns - olika tal visar olika riktning. *Används även om målet inte är prioriterat alltså ej relevant för nämnden.*

(Målbeskrivningarna under respektive mål ligger i rapportmallen och kan inte ändras av bolaget)

3.1.1 Göteborg ska vara en jämlik stad

Inriktningar

Skillnader i livsvillkor och hälsa ska minska. Jämlikhetsarbetet ska utgå ifrån de fyra fokusområdena i programmet Jämlikt Göteborg

Processägare: Social resursnämnd

Måluppfyllelse och kommentar

■ God

3.1.2 De mänskliga rättigheterna ska genomsyra alla stadens verksamheter

Inriktningar

Arbetet ska fokusera såväl på staden som arbetsplats som mötet med invånarna. Staden ska sträva efter att alla som vistas i staden ska få sina mänskliga rättigheter tillgodosedda.

Processägare: Kommunstyrelsen

3.1.3 Den strukturella könsdiskrimineringen ska upphöra.

Inriktningar

Stadens verksamheter ska konsekvent analysera könsdiskrimineringen och ta fram strategier och konkreta åtgärder.

Måluppfyllelse och kommentar

■ God

3.1.4 Göteborgarnas möjligheter till delaktighet och inflytande ska öka

Inriktningar

Stadens arbete ska inriktas på att möjliggöra deltagande och inflytande för grupper som vanligtvis inte är aktiva i beslutsprocesser.

Processägare: Nämnden för Konsument och medborgarservice

Måluppfyllelse och kommentar

■ Viss

3.1.5 Idrotts- och föreningslivet ska nå fler målgrupper

Inriktningar

Deltagandet i idrotts-och föreningslivet ska öka bland de grupper som vanligtvis inte är aktiva.

Processägare: Idrotts- och föreningsnämnden

Måluppfyllelse och kommentar

■ God

3.1.6 Livsvillkoren för personer med fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsnedsättning ska förbättras.

Inriktningar

Staden ska särskilt arbeta för ökad tillgänglighet och större möjlighet till arbete eller annan meningsfull sysselsättning.

Processägare: Fastighetsnämnden och SDN Västra Göteborg

Måluppfyllelse och kommentar

■ Viss

3.1.7 Individ- och familjeomsorg ska skapa mer jämlika livschanser för stadens invånare

Inriktningar

Med långsiktigt evidensbaserat arbete ska staden ge invånarna jämlika förutsättningar genom att motverka socialt och ekonomiskt bestämda skillnader.

Processägare: Social resursnämnd och SDN Askim-Frölunda-Högsbo

Måluppfyllelse och kommentar

■ Svårbedömd

3.1.8 Alla elever ska oavsett bakgrund nå målen inom skolan och kunna utvecklas till sin fulla potential

Inriktningar

Alla elever ska ges förutsättningar att nå bättre kunskapsresultat och de skolor som har lägst kunskapsresultat ska öka mest. Skolan ska i ökad omfattning kompensera för elevers olika förutsättningar på såväl elevnivå som skolnivå. Alla elever ska ges möjlighet att finna och utveckla sin unika egenart.

Processägare: Utbildningsnämnden och SDN Norra Hisingen

Måluppfyllelse och kommentar

■ Svårbedömd

3.1.9 Äldres livsvillkor ska förbättras

Inriktningar

Livsvillkoren förbättras genom att äldres självbestämmande stärks och att hälsoskillnaderna utjämnas.

Processägare: SDN Askim-Frölunda-Högsbo och SDN Örgryte-Härlanda

Måluppfyllelse och kommentar

■ Viss

3.1.10 Göteborg ska minska sin miljö- och klimatpåverkan för att bli en hållbar stad med globalt och lokalt rättvisa utsläpp

Inriktningar

2020 ska utsläppen av koloxid i Göteborg från icke handlande sektorn ha minskat med minst 40 procent jämfört med 1990. 2035 ska de konsumtionsbaserade utsläppen av växthusgaser vara maximalt 3,5 koldioxidekvivalenter per invånare.

Processägare: Miljö- och klimatnämnden

Måluppfyllelse och kommentar

■ Viss

3.1.11 Bostadsbristen ska byggas bort och bostadsbehoven tillgodoses bättre

Inriktningar

Det ökande bostadsbyggandet ska bättre styras mot de behov som finns. Fler små hyresrätter ska byggas och hyresnivåer anpassas även för personer med låga inkomster. Det långsiktiga målet är att ha en bostadsmarknad i balans där det finns rörlighet och möjlighet att flytta.

Processägare: Fastighetsnämnden

Måluppfyllelse och kommentar

■ Svårbedömd

3.1.12 Det hållbara resandet ska öka

Inriktningar

Biltrafiken ska minska och tillgängligheten för gående och cyklister ska öka liksom resandet med kollektivtrafik. Stadsrummet ska användas effektivt utifrån rättvise- och hälsoskäl. Trafikens negativa påverkan på hälsa, klimat och miljö ska minska.

Processägare: Trafiknämnden

Måluppfyllelse och kommentar

■ Viss

3.1.13 Sysselsättningen för grupper långt ifrån arbetsmarknaden ska öka

Inriktningar

Särskilda insatser ska riktas mot unga, utrikes födda och personer med funktionsnedsättning som är överrepresenterade bland långvarigt arbetslösa

Processägare: Nämnden för arbetsmarknad- och vuxenutbildning

Måluppfyllelse och kommentar

■ God

3.1.14 Göteborg ska vara en hållbar innovationsstad med ökande jobbtillväxt

Inriktningar

Staden ska stärka innovationsklimatet tillsammans med näringsliv, akademi och andra aktörer i syfte att utveckla hållbara och samhällsförbättrande innovationer. Göteborg ska ha ett starkt företagsklimat med ökande sysselsättning och låg arbetslöshet.

Processägare: Business Region Göteborg AB

Måluppfyllelse och kommentar

■ God

3.1.15 Göteborgarnas möjlighet att turista i sin egen stad ska öka

Inriktningar

Göteborg ska vara en hållbar turism-, mötes- och evenemangsstad med fler öppna arrangemang. Sysselsättningen och samverkan inom besöksnäringen ska öka.

Processägare: Göteborg & Co

Måluppfyllelse och kommentar

■ God

3.1.16 Tillgängligheten till kultur ska öka

Inriktningar

Fler ska bli delaktiga i stadens kulturliv, särskilt fokus ska ligga på barn, unga och äldre. Antalet kulturutövare ska öka.

Processägare: Kulturnämnden

Måluppfyllelse och kommentar

■ God

3.1.17 Osakliga löneskillnader mellan män och kvinnor ska upphöra

Inriktningar

Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt löneskillnader inom samma intervall i arbetsvärderingssystemet BAS.

Processägare: Kommunstyrelsen

Måluppfyllelse och kommentar

■ God

3.1.18 Göteborg ska öka andelen hållbara upphandlingar

Inriktningar

Arbetet ska inriktas på att skapa förutsättningar för jobb, minska skillnader i livsvillkor och som bidrar till en bättre miljö

Processägare: Upphandlingsnämnden

Måluppfyllelse och kommentar

■ Viss

3.2 Kommunfullmäktiges uppdrag till styrelsen

Uppdrag från kommunfullmäktige	Har uppdraget genomförts? JA/Nej. Om inte ge en kort kommentar om orsak och eventuellt till vilken del uppdraget har genomförts
Likabehandlingsplaner ska tas fram utifrån samtliga diskrimineringsgrunder. Arbetet ska gälla ur både invånar- och medarbetarperspektiv.	Ja
Initiativ för social hållbarhet ska tas inom Göteborg som turist-, mötes- och evenemangsstad med särskilt fokus på att motverka trafficking.	Ja
Talarstatistik ska föras under nämnd och styrelsemöten minst tre gånger för att synliggöra könsskillnader. Statistiken ska bifogas protokoll.	Ja
Initiativ ska tas inom Jämlikt Göteborg, med särskilt fokus på barn och unga, för att skapa öppna arrangemang som ökar rörligheten och utbytet mellan olika delar i staden	Ja
En plan ska tas fram för att öka sysselsättningen i besöksnäringen genom tätare samverkan mellan stadens olika bolag, näringslivet och övriga	Ja

Uppdrag från kommunfullmäktige	Har uppdraget genomförts? JA/Nej. Om inte ge en kort kommentar om orsak och eventuellt till vilken del uppdraget har genomförts
relevanta aktörer	
En kartläggning ska göras om hur valet av hållbara transportalternativ till Göteborg kan främjas	Ja
Det internationella lägret Side by Side El Sistema Sweden ska byggas ut	Ja
Andelen chefer födda utanför nordnorden ska öka kraftigt och aktivt följas upp	Nej. Göteborg & Co svarar nej. Bolaget anger att mätetal saknas och att det inte finns möjlighet att särskilja grupper utifrån frågeställningen på grund av storleken på populationen. Bolaget har ett allmänt förhållningssätt i sin rekryteringsstrategi som syftar till att bredda mångfalden. Vidare arbetar bolaget mot stadens mål att personalsammansättningen på alla nivåer ska spegla befolkningsstrukturen i staden. Liseberg svarar nej. Liseberg för heller ingen statistik på personers ursprung, vare sig i rekryteringsprocessen eller senare. Stadsteatern svarar nej med motiveringen att chefsammansättningen är för låg. Inga förändringar har skett under året. Got Event svarar nej men anger att man vid rekrytering bevakar detta perspektiv.
Andelen kvinnliga chefer inom manligt dominerade verksamheter ska överstiga andelen kvinnor inom samma verksamhet	Ja. Stadsteatern svarar nej med bakgrund av att chefsammansättningen är för låg. Inga förändringar har skett under året.
Friskvårdsbidraget ska höjas med 200 kronor per person	Ja. Got Event, Stadsteatern och Göteborg & Co har genomfört höjningen 200 kronor under 2017. Liseberg höjer till 1500 kronor under 2018.

3.3 Kompletterande uppföljning av vissa av kommunfullmäktiges uppdrag

3.3.1 *Alla enkelt avhjälpta hinder ska vara undanröjda i kommunens publika lokaler och på allmän platsmark under mandatperioden.*

Liseberg

Lisebergsparken samt boendeanläggningen Lisebergsbyn är registerade i Tillgänglighetsdatabasen. Under året har en intern analys av hur Liseberg ska arbeta med tillgänglighetsfrågorna genomförts och under hösten 2017 fick tillgänglighetsfrågorna en organisatorisk hemvist hos Hållbarhetschefen.

Insatser för att systematisera tillgänglighetsarbetet planeras till andra delen av 2018. Inför säsongsöppning våren 2018 kommer en kompletterande tillgänglighetsinventering genomföras med avsikt att tillgänglighetsdatabasen ska vara uppdaterad med årets nyheter.

Got Event

Större delen av kartläggningen för att åtgärda Enkelt avhjälpta hinder är genomförd. Arbetet är påbörjat men de flesta åtgärder är ännu inte utförda då de personella

resurserna varit begränsade. Målsättningen är att samtliga planerade åtgärder ska vara genomförda under mandatperioden.

4 Bokslut

4.1 Sammanfattande analys

Klustrets bolag har olika affärsmodeller där tre bolag till del finansieras med kapitaltillskott eller motsvarande som beslutas av kommunfullmäktige och ett bolag finansieras till 100% av egna intäkter och som omsättningsmässigt är 3-4 ggr så stort som sitt närmaste syskonbolag. En annan stor skillnad är att de tre mindre bolagen i stort sett inte har några egna anläggningstillgångar medan det fjärde bolaget äger sina egna produktionsanläggningar och aktivt arbetar med sin balansräkning. Klustret har för enligt sitt ägardirektiv för första gången lämnat förslag om bolagens bokslutsdispositioner/vinstdispositioner i anslutning till årsbokslut. Klustret gör ingen koncernredovisning. En sammanfattande analys över klustret har ett lågt informationsvärde varvid den sammanfattande analysen tar sikte på de enskilda bolagen.

Stadsteatern

Resultat efter finansiella poster uppgår till -102,3 mkr, vilket är 9,5 mkr bättre än budget och 1,7 mkr bättre än prognosen i oktober.

Erhållet koncernbidrag enligt kommunfullmäktiges beslut, 106,6 mkr täcker underskottet och lämnar ett överskott om 4,2 mkr. Det ger ett totalt resultat på 4,5 mkr inkl. ej avdragsgilla kostnader. Av dessa återlämnas koncernbidrag på 5,8 mkr samt att avsättning till överavskrivningar återförs med 1,3 mkr. Årets resultat blir 0,3 mkr.

Intäktsutfallet innebär att bolaget har en självfinansieringsgrad för 2017 på 19,5 % (utfall 2016 16,3 %).

Liseberg

Liseberg har haft ett tillfredställande år 2017. En besöksmässigt och ekonomiskt lite tuffare sommarsäsong följdes av en bra Halloween-säsong samt en julsäsong som i det närmaste motsvarade förväntningarna. Efterfrågan på Lisebergs produkter var fortsatt hög och snittkonsumtionen per gäst ökade med 3 procent mot säsongen 2016, vilket hjälper upp gästtappet på sen sommarsäsongen.

Den totala omsättningen för koncernen landade på 1 229 Mkr, vilket är 58 Mkr över förra årets omsättning. Årets resultat för koncernen uppgick till 90,8 Mkr och blev därmed 3,8 Mkr lägre än budgeterat resultat på 94,6 Mkr och 9,3 Mkr lägre än 2016-års resultat. Rörelseresultatet 2017 är bra, det fjärde högsta för Liseberg. Rörelsemarginalen uppgår till 7 procent för året.

Koncernens balansomslutning uppgår till 1,7 miljarder där det egna kapitalet utgör 1 061 Mkr. Soliditeten har stärkts från 62 procent till ca 63 procent till följd av årets resultat och amortering av lån. Från år 2015 har soliditeten stärkts med fem procentenheter.

Under 2018 kommer nettoinvesteringarna överstiga det budgeterade kassaflödet och Liseberg kommer därmed att få en minskad soliditet. Den är dock fortfarande stark, men Liseberg har några investeringstunga år framför sig, med ökade långfristiga skulder.

Nöjesparken kräver således nyheter och reinvesteringar i befintlig park. Typisk reinvesteringsnivå i branschen ligger på 12–14 procent av omsättningen, eller cirka 90 procent av kassaflödet, vilket krävs för att behålla gästvolymen. Ett långsiktigt högt kassaflöde är därför en förutsättning för att säkerställa en konkurrensduglig produkt. Sett över en tioårsperiod ligger Liseberg på en självfinansieringsgrad på 101 procent, undantaget det strategiskt långsiktiga markförvärvet i Skår 40:17.

Got Event

Den totala omsättningen har ökat med ca 8% jämfört med föregående år och uppgår till 243,9 mkr. Resultatet efter skatt uppgår till +463 tkr. Bolaget har fått ett extra koncernbidrag på 29,8 mkr till följd av de ekonomiska konsekvenserna av evenemanget FEI EM i ridsport. De likvida medlen uppgår till 137 mkr.

Bolaget ska enligt kommunfullmäktiges beslut lämna en utdelning på 14,6 mrk vilket tillsammans med det extra koncernbidraget sammantaget innebär att bolagets aktiekapital återställs och ett fritt eget kapital tillförs bolaget i syfte att under året kunna hantera säsongvariationer och oförutsedda händelser.

Bolaget hanterar verksamhetsrelaterade investeringar, medan fastighetsägaren hanterar fastighetsrelaterade investeringar. Årets investeringar uppgår till 29 mkr och de största åtgärderna avser Ullevi och Träningshallen. Soliditeten uppgår till 13,6 %, vilket är en minskning från 2016. Balansomslutningen ökar med ca 16% och uppgår till 334 mkr jämfört med 288 föregående år. Likviditeten ligger kvar på ungefär samma nivå som 2016, d v s 78%.

Göteborg & Co

Bolaget visar ett rörelseresultat på 0,5 mkr före finansiella poster vilket är i linje med det budgeterade och prognostiserade nollresultatet. Årets resultat efter finansiella poster och skatt är 0,9 mkr och består i allt väsentligt av resultatdispositioner i koncernen.

Från juli 2017, efter fusion med Göteborg & Co Kommunitressent AB, är Göteborg & Co AB (tidigare Träffpunkt) moderbolag för klustret Turism, Kultur och Evenemang. Fusionen innebar framförallt att bolagets balansomslutning ökade mycket väsentligt genom andelar i koncernföretag och ett kraftigt ökat fritt eget kapital. Dessa poster i balansräkningen är drygt 1 miljard kronor vardera.

I och med att bolaget nu är moderbolag påverkas balansräkningen även av skulder/fordringar avseende koncernbidrag vilka syns som "fordringar/skulder bolag inom Gbg Stadshus AB"

De ekonomiska konsekvenserna för Got Event efter EM i Ridsport har inneburit att Göteborg & Co skrivit ner värdet av aktier i dotterbolag med 13,7 mkr. Resultatpåverkan möts av en anteciperad utdelning från Got Event varför nettoeffekten i resultat minimeras. Motsvarande utdelning föreslås till Göteborg Stadshus AB

Inför 2018 har bolaget i stort samma ekonomiska förutsättningar för grunduppdraget som 2017 och ett nollresultat är budgeterat. Efter det att budgeten lagts har Göteborgs Stad beslutat ändra finansieringen av Volvo Ocean Race 2018. Detta kommer att innebära att bolaget förväntas göra en förlust som är beslutad att täckas med koncernbidrag från Stadshus AB.